

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorunların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat BİLGİN tarafından yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

Geçmişten bugüne mühendislik mesleğinin hayatımızda önemli bir yeri olmakla birlikte, teknolojik alandaki ilerleme ve gelişmeler mühendisliğin hayatımızdaki alanını daha da genişletmiştir. Ülkemizde mühendisler özel sektörde ve kamuda istihdam edilmektedir. Kamuda çalışan mühendisler; kamu projelerinin planlaması, tasarımı, uygulaması ile bu projelerin yönetimi, kontrolü ve denetiminde görev almaktadırlar. Kamu mühendisliği kamu altyapısı, ulaşım, enerji, su ve atık yönetimi, orman, gıda, tarım, hayvancılık, çevre, şehircilik, iklim gibi çok çeşitli alanda toplumsal ihtiyaçların güvenli, sürdürülebilir ve ekonomik yollarla karşılanabilmesi için çalışmaktadır. 2022 yılında kamu kurumları tarafından yürütülen 3.134 adet projeye toplam 184,3 milyar TL ödenek tahsis edilmiştir. 2023 yılında ise bu miktarın 643,2 milyar TL yükseleceği tahmin edilmektedir. Yani, kamuda çalışan mühendisler kamu kaynaklarının harcanmasında önemli ve ağır bir sorumluluk yüklenmektedir. Ancak kamuda çalışmanın verdiği ağır sorumluluğu taşıyan 70 binin üzerindeki kamu mühendisinin yıllardır çözülmeyi bekleyen önemli sorunları bulunmaktadır.

Kamu mühendisleri, son derece önemli projelerde, yüksek risk ve sorumluluk altında, dengi kabul edilen mesleklere göre çok daha düşük ücretlerle, özlük haklarında bir iyileştirme yapılmadan ve bir meslek kanunları olmadan çalışmaktadırlar.

Kamusal alanlarda toplumun ihtiyaçlarını karşılamada bu kadar kilit bir görev üstlenen kamu mühendislerinin ücretleri çok düşüktür. Şubat 2023 tarihi itibarıyla kamu mühendislerinin aldığı ortalama gelir 18 bin liradır. Bu ücret Türk İş tarafından Şubat 2023 tarihi itibarıyla 30 bin 700 TL olarak açıklanan yoksulluk sınırının çok altında bir miktardır. Birleşik Kamu İş tarafından yapılan açıklamaya göre gıdada son 1 yıllık enflasyon yüzde 136,3'tür. TÜİK'in makyajlı rakamları ile %50,51 olarak açıklanan enflasyon, ENAG'a göre %112,51'e çıkmıştır. Ülkemizdeki enflasyonist ortamda, kamu mühendislerinin aldıkları ücretlerle insani koşullarda bir yaşam sürdürmeleri neredeyse olanaksızdır.

Bununla birlikte, kamuda çalışan mühendislerin özlük hakları yıllar içinde dengi olan kariyer mesleklerinin çok gerisinde kalmıştır. Son dönemde; kamuda farklı alanlarda istihdam edilen çalışanların özlük hakları ile ilgili olarak yetersiz de olsa bazı düzenlemeler yapılmıştır. Ancak kamu mühendislerinin özlük hakları ile ilgili bir düzenleme şimdiye kadar yapılmamıştır. Her ne kadar 3600 ek göstere düzenlemesinde kamu mühendislerinin ek göstergeleri 4200'e çıkartılmışsa da yansıtma oranları %145'te sabit kaldığı için ek göstergelerinin yükseltilmesi kamu mühendislerine ekonomik olarak herhangi bir fayda sağlamamıştır.

Türkiye'nin sürüklendiği bu ekonomik dar boğazda kamudan emekli olan mühendisler de geçim sıkıntısı çekmekte, bu nedenle kamu mühendisleri emekli

olduktan sonra da özel sektörde çalışmaya devam etmek zorunda kalmaktadır. Bu durum yeni mezun mühendislerin istihdamı açısından da sorun yaratmaktadır. Bu nedenle eşdeğer kariyere sahip meslek gruplarına yönelik yapılan ilave emeklilik ödeneği gibi bir düzenlemenin kamudan emekli olmuş mühendislerle de yapılması gerekmektedir.

Bunun yanında, kamuya yeni atanan bir mühendis ile meslekte 15-20 senesini geçirmiş bir mühendis arasında, diğer bazı meslek gruplarının aksine tecrübeye dayalı bir maaş farkı bulunmamaktadır. Bu anlamda Ülkemizde teknik hizmetler sınıfının en üst noktasında görev yapan ve özel ihtisas gerektiren mühendislik mesleğinin unvan, yetki, kapsam, çalışma şartları, kariyer basamakları, meslekte uzmanlaşmanın ve mesleki gelişimin düzenlenebilmesi için bir "Mühendislik Meslek Kanunu"na ihtiyaç vardır.

Bir diğer önemli sorun da, diğer fakültelerde olduğu gibi mühendislik fakültesinde de çok sayıda mezun verilmesidir. Ülkemizde herhangi bir planlama yapılmadan hemen hemen her ilde hatta ilçelere bir üniversite açılmaktadır. Ancak bu plansızlık beraberinde istihdam ve nitelik açısından pek çok sorunu beraberinde getirmektedir. Bu nedenle mühendislik tercihinde sayısal alanlarda en fazla ilk 100 bine giren adayların mühendislik seçebilmesi gibi bir kriterin getirilmesi gerekmektedir.

Kamuda üstlenilen risk ve sorumlulukla bağdaşır şekilde kamu mühendislerine "Teknik Sorumluluk Tazminatı" adı altında diğer meslek gruplarına yapıldığı gibi yeni bir ödeme kaleminin oluşturulması; denk kabul edilen meslek grupları ile aralarında oluşan maaş uçurumunu kapatacak şekilde aylıklarında bir düzenleme yapılması, çıkarılacak bir Mühendislik Meslek Kanunu ile mesleğin geliştirilmesi, teşvik edilmesi ve çalışırken edinilen tüm kazanımların emekliliğe yansıtılması gerekmektedir.

Bu çerçevede;

- 1) Soru önergesinin cevaplandığı tarih itibarıyla her bir branş ayrı ayrı belirtilmek üzere kamuda istihdam edilen mühendis sayısı kaçtır?
- 2) Kamuda üstlenilen risk ve sorumlulukla bağdaşır şekilde kamu mühendislerinin mali ve özlük haklarında bir iyileştirme yapılması planlanmakta mıdır? Eğer planlanıyorsa bu iyileştirme ne zaman yapılacaktır?
- 3) Eşdeğer kariyere sahip meslek gruplarına yönelik yapılan ilave emeklilik ödeneği gibi bir düzenlemenin kamudan emekli olmuş mühendislerle de yapılması düşünülmekte midir?
- 4) Mesleğin geliştirilmesi, teşvik edilmesi için Mühendislik Meslek Kanunu çıkarılması için bir çalışma yapılmakta mıdır?